

АГЕНЦИЈА ЗА ПОШТИ СКОПЈЕ

Речник на поштенски термини кои се користат во Законот за поштенски услуги и актите донесени врз основа на него.

ТЕРМИНИ	ДЕФИНИЦИИ
<ul style="list-style-type: none"> <u>Универзална услуга</u>	
Универзална услуга (член 2 од Законот за поштенски услуги)	Универзална услуга е пакет од определени поштенски услуги кои давателот на универзалната услуга, постојано ги обезбедува на целата територија на Република Македонија, со определен квалитет и по пристапни цени за сите корисници на поштенски услуги.
Пакет/Опсег на поштенски услуги (член 29 од Законот за поштенски услуги)	<p>Пакет на поштенски услуги претставуваат дел од поштенски услуги, утврдени со Законот за поштенски услуги, кои се обезбедуваат во рамките на универзалната услуга.</p> <p>Пакетот на универзалната услуга, ги опфаќа следните поштенски услуги:</p> <ul style="list-style-type: none"> - прием, пренос, сортирање и дистрибуција на <u>поштенски пратки</u> со тежина до 2 кг, - прием, пренос, сортирање и дистрибуција на <u>пакети</u> со тежина до 10 кг, - препорачани поштенски пратки и пратки со означена вредност и - прием, пренос, сортирање и дистрибуција на <u>поштенски пратки за слепи лица</u> и за лица со делумно оштетен вид.
Резервирани поштенски услуги (член 2 од Законот за поштенски услуги)	Резервирани поштенски услуги претставуваат: прием, сортирање, пренос и дистрибуција на пратки за кореспонденција во внатрешниот поштенски сообраќај и на пратки за кореспонденција кои пристигнуваат во Република Македонија од меѓународен поштенски сообраќај, со тежина до 50 гр. Во резервирани поштенски услуга спаѓа и директната пошта во рамките на истото ограничување за тежина.
Цени на универзална услуга (член 50 од Законот за поштенски услуги)	<p>Цените за обезбедување на универзалната услуга треба да бидат:</p> <ul style="list-style-type: none"> - пристапни за сите корисници до услугите независно од географското подрачје, - базирани на трошоците за ефикасно обезбедување на универзална

АГЕНЦИЈА ЗА ПОШТИ СКОПЈЕ

	<p>услуга,</p> <ul style="list-style-type: none"> - транспарентни и утврдени на недискриминаторска основа и - еднакви за еднакви услуги на целата територија на Република Македонија. <p>По исклучок, давателот на универзална услуга може да утврди посебни цени за големите корисници. Цената за големите корисници треба да биде еднаква за сите големи корисници кои користат поштенски услуги под еднакви услови.</p>
Квалитет на универзална услуга (член 31 од Законот за поштенски услуги)	Минимален процент на извршување на поштенските услуги во рамките на универзалната услуга, во однос на предвидените национални стандарди за квалитет.
<ul style="list-style-type: none"> • <u>Обезбедување на универзална услуга</u>	
Давател на универзална услуга (член 2 од Законот за поштенски услуги)	Давател на универзална услуга е, давател на поштенски услуги кој обезбедува универзална услуга на територијата на Република Македонија во согласност со правата и обврските предвидени во индивидуалната дозвола.
Давател на поштенски услуги (член 2 од Законот за поштенски услуги)	Давател на поштенски услуги е домашно или странско правно или физичко лице кое обезбедува поштенски услуги согласно со правата и обврските, предвидени со општото овластување.
Права од обезбедување на универзална услуга (член 32, 47,92, од Законот за поштенски услуги)	Обезбедувањето на универзалната услуга на давателот на универзална услуга, во согласност со Законот за поштенски услуги, му дава право за: 1. Ексклузивно право на обезбедување резервирани услуги; 2. Право за надоместок за обезбедување на универзалната услуга како разлика помеѓу нето трошоците и приходите остварени од универзалната услуга, вклучувајќи ја и резервираната услуга; 3. Право да ја користи одржува и развива поштенската мрежа.
Обврски за обезбедување на универзалната услуга (член 30 од Законот за поштенски услуги)	Давателот на универзална услуга, при обезбедување на универзалната услуга ги има следните обврски: <ul style="list-style-type: none"> - Да ја обезбедува универзалната услуга на цела територија, - Да ја обезбеди континуитет во обезбедувањето на универзалната услуга со најмалку едно преземање и достава во текот на еден ден, најмалку 5 работни дена во неделата, - Да применува единствени и недискриминирачки цени за сите корисници, базирани на трошоците, освен за пакетите каде се

АГЕНЦИЈА ЗА ПОШТИ СКОПЈЕ

	<p>применуваат цени во зависност од зоната на оддалеченост,</p> <p>- Поштенските услуги во рамките на универзалната услуга, да ги обезбедува со одреден минимален квалитет.</p>
<p>• <u>Поштенски услуги</u></p>	
<p>Поштенски услуги (член 2 од Законот за поштенски услуги)</p>	<p>Поштенски услуги претставуваа прием, пренос, сортирање и дистрибуција на поштенски пратки во внатрешен и меѓународен поштенски сообраќај. Обезбедувањето на поштенските услуги не мора да ги содржи сите наведени елементи односно фази.</p>
<p>Курирски услуги</p>	<p>Курирски услуги претставуваат поштенски услуги, на преземање и директно доставување на поштенски пратки, на примачот под постојана придружба на службено лице.</p>
<p>Експресни услуги</p>	<p>Експресни услуги претставуваат, најбрза дистрибуција на поштенски пратки.</p>
<p>• <u>Поштенски пратки</u></p>	
<p>Поштенски пратки (член 2 од Законот за поштенски услуги)</p>	<p>Поштенска пратка е пратка адресирана со полна адреса која треба да се пренесе од страна на давател на поштенски услуги.</p>
<p>Пратки за кореспонденција (член 2 од Законот за поштенски услуги)</p>	<p>Пратка за кореспонденција е комуникација во писмена форма на каков било физички медиум која треба да се пренесе и достави на адресата означена од испраќачот на самата пратка или на нејзината обвивка, од страна на давател на поштенски услуги.</p>
<p>Писмо (Правилник за општи услови за обезбедување на универзалната услуга)</p>	<p>Писмо е адресирана поштенска пратка за кореспонденција во затворен плик, која треба да се достави од страна на давателот на поштенски услуги.</p>
<p>Поштенска картичка (Правилник за општи услови за обезбедување на универзалната услуга)</p>	<p>Поштенска картичка претставува, поштенска пратка со отворена пишувана порака која се предава отворена и без плико.</p>
<p>Директна пошта (член 2 од Законот за поштенски услуги)</p>	<p>Директна пошта се адресирани поштенски пратки кои се состојат само од рекламен, маркетиншки или пропаганден материјал а со идентична порака, со исклучок на името, адресата и другите податоци за идентификација на примачот, како и на други променливи елементи кои не ја менуваат природата на пораката, а</p>

АГЕНЦИЈА ЗА ПОШТИ СКОПЈЕ

	се испраќаат на најмалку 50 лица еднократно и треба да се достави на адресата што ја означил испраќачот на самата пратка или врз нејзината обвивка.
Препорачани пратки (член 2 од Законот за поштенски услуги)	Препорачана пратка е услуга со која паушално се гарантира против ризици од губење, ограбување или оштетување на пратката со која на испраќачот, на негово барање, му се обезбедува доказ за достава на пратката на примачот,
Пратки со означена вредност (член 2 од Законот за поштенски услуги)	Пратка со означена вредност е услуга со која се осигурува поштенската пратка до вредноста која ја означил испраќачот во случај на губење, ограбување или оштетување на пратката,
Стандардизирано писмо (Правилник за општи услови за обезбедување на универзалната услуга)	Стандардизирано писмо е писмо во затворена обвивка (плик) во форма на правоаголник , чија димензии одговараат на димензиите предвидени за стандардно писмо.
Печатени работи (член 2 од Законот за поштенски услуги)	Печатени работи се отворени поштенски пратки, кои содржат книги, каталози, весници и периодични списанија.
Книги (Правилник за општи услови за обезбедување на универзалната услуга)	Книги се непериодични печатени работи, кои имаат најмалку 50 страници, не сметајќи ги кориците.
Весници (Правилник за општи услови за обезбедување на универзалната услуга)	Весници се печатени работи, кои излегуваат секојдневно или повремено, во одредено временско растојание, во форма на весници, а не се укоричени и поврзани.
Списанија (Правилник за општи услови за обезбедување на универзалната услуга)	Списанија се укоричени и поврзани печатени публикации, кои излегуваат во одредено временско растојание најмалку четири пати годишно.
Каталози (Правилник за општи услови за обезбедување на универзалната услуга)	Каталог претставува печатена работа, наменет за нудење на производи и услуги, кој се издава периодично.
Пакет (член 2 од Законот за поштенски услуги)	Пакет е поштенска пратка со определена големина и тежина која содржи предмети со и без означена вредност
Стандардизиран пакет (Правилник за општи услови	Пакетот се смета за стандардизиран ако содржината е спакувана во поштенска стандардизирана и типизирана амбалажа или во некоја

АГЕНЦИЈА ЗА ПОШТИ СКОПЈЕ

за обезбедување на универзалната услуга)	друга амбалажа која, во поглед на димензиите, формата и техничките карактеристики, ги исполнува истите услови за стандардизирана поштенска амбалажа.
Пакет со означена вредност (Правилник за општи услови за обезбедување на универзалната услуга)	Вредносен пакет претставува пакет чија содржина во случај на губење, оробување и оштетување, испраќачот ја осигурил до означената вредност, означена на самата пратка.
Мал пакет (Правилник за општи услови за обезбедување на универзалната услуга)	Мал пакет, претставува отворена поштенска пратка која содржи стоки со тежина до 2кг.
Масовни пратки (Правилник за општи услови за обезбедување на универзалната услуга)	Масовни пратки се пратки со еднаква големина и тежина кои во поголем број еден испраќач ги испраќа до повеќе примачи.
Пратки за слепи лица (Правилник за општи услови за обезбедување на универзалната услуга)	Секограми (отпечатоци за слепи) се отворени поштенски пратки кои содржат печатени знаци за слепи, звучни снимки или компјутерски записи.
Судски писма (Правилник за општи услови за обезбедување на универзалната услуга)	Судски пратки претставуваат поштенски пратки по прекршочна и управна постапка, чија достава е регулирана со друг закон.
Хибридна пошта	Електронско писмо е поштенска пратка која содржи порака што давателот на поштенски услуги, ја добил по електронски пат и ја пренел верно на оригиналот на физичка подлога со цел да се изврши доставување на примачот.
• <u>Поштенска мрежа</u>	
Поштенска мрежа (член 2 од Законот за поштенски услуги)	Поштенска мрежа е систем на организација и средства кои се употребуваат од давателот на универзалната услуга за: <ul style="list-style-type: none"> • прием на поштенски пратки од давателот на универзалната услуга од точките за пристап на целата територија, • ракување и пренесување на поштенски пратки од точките за пристап до дистрибутивниот центар и • дистрибуција до адресата назначена на пратката,
Поштенски единици (Правилник за критериумите	Поштенски единици кои вршат услуги за корисниците, се поштенски единици на одредено подрачје кои по правило ги обезбедуваат сите

АГЕНЦИЈА ЗА ПОШТИ СКОПЈЕ

<p>за пристап до универзалната услуга, со утврдување на подрачјата на поштенски единици, на растојание меѓу поштенските единици, број на поштенски сандачиња и слично)</p>	<p>видови на поштенски услуги.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Пошта, претставува, поштенска единица, во која се обезбедуваат сите поштенски услуги предвидени со Законот за поштенски услуги и Правилникот за општите услови за обезбедување на универзалната услуга. - Шалтерска пошта, претставува поштенска единица која обезбедува прием на сите поштенски услуги предвидени со Законот за поштенски услуги и Правилникот за општите услови за обезбедување на универзалната услуга. - Сезонска пошта, претставува поштенска единица со поштенски број и име на населено место и поштенски жиг, а може да има и одредено доставно подрачје. Услугите ги извршува за време на туристичките сезони. - Договорна пошта, претставува специфична организациска форма на поштенска единица во која се обезбедуваат сите поштенски услуги, предвидени со Законот за поштенски услуги и Правилникот за општите услови за обезбедување на универзалната услуга, врз основа на договор со правни и физички лица.
<p>Посебни организациски делови на поштенските единици (Правилник за критериумите за пристап до универзалната услуга, со утврдување на подрачјата на поштенски единици, на растојание меѓу поштенските единици, број на поштенски сандачиња и слично)</p>	<p>Посебни организациони делови на поштенската единица која обезбедува поштенски услуги за корисниците се:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Истурен шалтер, се организира како посебен организациски дел на некоја поштенска единица за прием, собирање и достава на поштенски пратки. - Писмоносна станица на доставувачите претставува, место каде пошторазнесувачот во одредено време извршува одредени поштенски услуги. - Подвижна пошта, организациони делови организираани во соодветно превозно средство во кои се извршуваат одредени поштенски услуги. - Доставен реон, претставува, дел од поштенската мрежа кој се организира за доставување на поштенски пратки на определено доставно подрачје. - Поштенско сандаче- претставува, средства за самопослужување на корисниците односно опрема со помош на која се обезбедува приемот на поштенски пратки во текот на 24 часа без присуство на поштенски работници. - Збирно поштенско сандаче претставува, средство на поштенската мрежа, кое го поставува давателот на универзалната услуга за преземање и испорака на поштенски пратки, од одреден број на корисници и на нивна согласност, кои се одлучени од урбаните населени места.
<p>Поштенски единици за</p>	<p>Под поштенски единици за преработка на поштенски пратки се</p>

АГЕНЦИЈА ЗА ПОШТИ СКОПЈЕ

<p>преработка на поштенски пратки (Правилник за критериумите за пристап до универзалната услуга, со утврдување на подрачјата на поштенски единици, на растојание меѓу поштенските единици, број на поштенски сандачиња и слично)</p>	<p>подразбираат единици во кои се врши преработка, отпрема и превоз и на поштенски пратки во внатрешниот и меѓународниот поштенски сообраќај.</p> <p>Единици за преработка на поштенски пратки, можат да бидат:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Поштенски центар за сортирање- поштенскиот центар врши концентрација и дифузија на поштенските пратки нивно собирање, преработката и отпремата на истите до дистрибутивните центри односно до поштенските единици за достава. - Дистрибутивен центар- дистрибутивниот центар врши концентрација и дифузија на поштенски пратки нивна преработка и отпрема до поштенски единици за достава и доставни реони. - Изменична пошта- Изменична пошта врши работи поврзани со пристигање, преземање, преработка и отпрема на поштенски пратки, за и од меѓународниот поштенски сообраќај. - Пошта за царинење- пошта за царинење го обавува поднесувањето на царински преглед на поштенските пратки од и за меѓународниот поштенски сообраќај.
<p>Густина на поштенската мрежа (Правилник за критериумите за пристап до универзалната услуга, со утврдување на подрачјата на поштенски единици, на растојание меѓу поштенските единици, број на поштенски сандачиња и слично)</p>	<p>Густина на поштенската мрежа, претставува, сооднос на поставени точки за пристап до универзалната услуга во однос на број на население, и растојание помеѓу пристапните точки.</p>
<p>Средства на поштенската мрежа (Правилник за критериумите за пристап до универзалната услуга, со утврдување на подрачјата на поштенски единици, на растојание меѓу поштенските единици, број на поштенски сандачиња и слично)</p>	<p>Под средства на поштенската мрежа се подразбираат средствата за работа, односно типизирана опрема од електронски и механички уреди, поштенски автомати, поштенски сандачиња, збирни поштенски сандачиња, како и типизирани транспортни превозни средства со кои се обезбедува извршување на превоз на поштенски пратки</p>
<p>Точки за пристап (Правилник за општите услови за обезбедување на универзална услуга)</p>	<p>Точки за пристап се сите видови на физички објекти на давателот на универзална услуга, вклучувајќи ги и поштенските сандачиња поставени на јавни места или во просториите на давателот на универзалната услуга, каде што поштенските пратки можат да бидат предадени од корисниците,</p>

АГЕНЦИЈА ЗА ПОШТИ СКОПЈЕ

Поштенски преградок (Правилник за општите услови за обезбедување на универзална услуга)	Поштенски преградок, претставува преградок лоциран во поштенска единица, преку кој корисниците примаат и отпремаат поштенски пратки.
База на адресни податоци (Правилник за критериумите за пристап до универзалната услуга, со утврдување на подрачјата на поштенски единици, на растојание меѓу поштенските единици, број на поштенски сандачиња и слично)	Под адресни податоци се подразбираат: податоци за адреси по доставни реони, локација на корисниците, броеви на доставни реони, поштенски кодови на поштенските единици кои вршат доставување на пратки и други податоци.
Куќни поштенски сандачиња (Правилник за општите услови за обезбедување на универзална услуга)	Куќно поштенско сандаче, претставува сандаче поставено во семејна или индивидуална станбена зграда, во кое давателите на поштенски услуги доставува поштенски пратки.
Пристап до поштенска мрежа (Правилник за општите услови за обезбедување на универзална услуга)	Пристап до поштенска мрежа претставува достапност до капацитети, средства, простории и/или услуги на кој било давател на поштенски услуги или корисник на поштенски услуги, под определени услови, заради обезбедување на поштенски услуги.
Точки за пристап до поштенска мрежа (Правилник за општите услови за обезбедување на универзална услуга)	Точки за пристап до поштенска мрежа, претставуваат сите видови на физички објекти на давателот на универзална услуга, вклучувајќи ги и поштенските сандачиња поставени на јавни места или во просториите на давателот на универзалната услуга, каде што поштенските пратки можат да бидат предадени од корисниците.

Изработил:
Љубиша Митевски
Раководител на сектор за меѓународна соработка

Агенција за пошти
Директор
Влатко Атанасоски